

Tussen de Stilte

Bezoek: www.silverfoxstories.com voor meer informatie over Silvia Rietdijk en haar verhalen.

Eerste druk 2012
Limited Edition

© Silvia Rietdijk

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

All rights reserved.

Silvia Rietsdijk

Tussen de Stilte

2006-2012

In 2006 verscheen dit verhaal van de indiaanse jongeman Gajanzé en het blanke slavenmeisje Bhina in dromen in mijn geest. Zoals het hun verhaal is, is het ook het verhaal van Whika, de voorouderlijke grootvader van beide jonge mensen, en staand in het Aardse leven Opperhoofd van wat eens zijn stam was. Ik heb zo goed mogelijk hun verhaal op papier proberen te vertellen, zoals zij het in beelden aan mij hebben laten zien. In dank voor hun vertrouwen in mij, en met de hoop dat mijn woorden hun beelden waardig zijn.

Silvia Rietsdijk

November 1784

Het was niet dat ze uitzonderlijk mooi was, maar iets dreef hem dichter naar haar toe. Afstand, hij moest zijn afstand bewaren. Er waren al teveel problemen in zijn leven. Niet dat hij daar iemand anders dan zichzelf de schuld van kon geven.

Hij voelde het koude zweet over zijn lichaam kruipen. Tot nu toe was de narigheid waarin hij zich gewerkt had afgewimpeld, gesust. Al, laatst, laatst bijna niet... maar niemand gaf om een indiaans meisje... Hij nam een flinke slok van zijn jenever -zij, zij had hem deze gegeven-, en voelde het bittere vocht langs zijn keel naar beneden glijden.

Zij, dit meisje hier, zij was anders. Zij zou problemen geven. Haar honingkleurige haar viel bevallig rond haar bedeesde gezicht. Blauwe ogen, groot en onschuldig, glinsterden als de rivier waar zijn volk eens langs leefde. Eens, lang geleden. Zijn hand kneep zo strak rond de steel van zijn glas dat deze met een venijnige knap brak. Een grimmige trek verscheen op zijn gezicht terwijl hij met een stalen blik naar de prullenmand liep, het kapotte glas erin wierp en onverstoord de splintertjes uit zijn palm begon te peuteren.

Wat een poppenspel. Humeurig keek hij de zaal rond. *Wat een façade.*

‘Gaaf het meneer?’ Haar stem was licht en verraadde haar jonge leeftijd.

‘Wilt u een nieuw glas?’

Hij gaf haar geen antwoord, kon geen antwoord geven.

Keek haar alleen maar even kort aan. Voor hij zich omdraaide en ruw wegbeende. Ze sprak hem aan.

Waarom sprak ze hem aan? Waarom bleef ze niet uit zijn buurt?

Lummel, je bent ook echt een lummel. Natuurlijk spreekt ze je aan!

Een eind verder weg, op veilige afstand, leunde hij tegen de muur aan en sloeg zijn armen voor zijn borst.

Dit meisje, ze kon niet veel ouder dan vijftien zijn, zestien misschien. Bedreven manoeuvreerde ze met haar dienblad tussen de mensen door. Een ieder rustig en geduldig bedienend, onopgemerkt zoals het betaamde.

Ze heeft geen gemakkelijke leven, schoot hem te binnen en hij begreep niet waarom deze gedachte hem ongemakkelijk liet voelen. *Wie wel*, dacht hij er cynisch achteraan, terwijl hij van zijn veilige afstand naar haar keek. *Wie wel*.

Zijn blik gleed tenslotte langzaam van haar naar zijn broer. Zijn broer die zich zo verbeterd inzette om het stuk grond, dat wat eens aan hun voorouders toebehoorde, eigenlijk nog steeds aan hen toebehoorde, weer terug te krijgen. Voor de stam. Op een legale

manier. Als je wat dan ook in deze tijd legaal kon noemen... Nu stonden zij beiden en een paar andere stamoudsten die ook uitgenodigd waren hier op dit feest vol idioterie, met een aantal blanke hoge lui, tot in de puntjes uitgedost en perfect horend bij deze schijnheilige vertoning.

Hij wist echt niet meer waarom hij zich in vredesnaam had laten overhalen -hoe had zijn broer het voor elkaar gekregen?-, om mee te gaan. Het moment waarop hij hier binnen wandelde had hij spijt gehad. Poppenkast. Meer was het niet...

‘Gajanzé, kun je niet wat vriendelijker kijken!’ Het was zijn broer die dit fluisterend tegen hem siste. Boosheid flikkerde op in zijn broers ogen, welke zo leken op zijn eigen ogen. Ze waren duidelijk broers. Er was maar een jaar verschil tussen hen waardoor ze meer op een tweeling leken dan op ‘gewone’ broers en mensen zich dan ook regelmatig vergisten. Duidelijk een moeilijkheid. Zeker voor zijn broer. Hij grijnsde wrang. Zijn wispelturige wandelgang werd nog weleens onterecht op zijn broer gelegd, waar deze in het geheel niet blij mee was.

‘Vriendelijk zei ik toch! Je grijnst zo stekelig als een cactus!’

Hij grijnsde een brede, lollige grijns naar zijn broer die zuchtend gromde:

‘Man! Doe nou voor een keer in je leven eens iets nuttigs!’

Hij haalde zijn schouders op, trok zich los van de muur en mengde zich weer onder de mensen. Hij voelde de nakijkende blik van zijn broer op zijn rug gloeien. Maar hij bleef niet lang rondcirkelen in deze poppenkast. Het benauwde hem steeds meer. Zijn broer zocht het maar uit. Dat deed hij toch stukken beter dan Gajanzé dat ooit zou kunnen...

De boom wierp zijn verkoelende schaduw over haar uit toen ze hem de tuin in zag komen. In zag ‘vluchten’ was een beter woord ervoor, vond ze. Er was iets aan hem. Iets... hij was getekend. Net als zij.

Ze zat stil, ademloos bijna. Niet dat ze zich voor hem verstopte. Ze zat in het zicht onder de grote oude beukenboom en bleef daar, ze was niet in het minst verontrust. Ze had zijn belangstelling voor haar gevoeld, al kon ze deze niet echt begrijpen, of... Getekend was hij... net als zij.

Er zat onrust in zijn geest, en woede. Ze kon deze gewoon proeven, die boosheid.

Hij is zijn hele leven al boos. Ze wist niet waar dit gegeven vandaan kwam, alleen dat het waar was.

Ze zag zijn handen die tot krampachtige vuisten gebald waren. Een uiting van zijn frustratie en meer...

Geweld, ze zijn in staat tot... Toch zei ze wat ze zei en was ze nog steeds niet verontrust.

‘Hallo.’

Het was maar een gewoon woord. Ze zei het een beetje verlegen, maar niettemin met kracht. Ze voelde de schok die het bij hem teweegbracht. Zag zijn hoofd in een ruk haar kant op draaien, zag de verbijstering in zijn ogen. Het pure ongeloof. Voor zijn ogen zich wantrouwig samenknepen.

Waarom spreekt ze me aan? Ze hoorde het hem denken alsof hij het hardop uitsprak. En ze begreep het. Dacht ze zelf immers ook vaak niet zo? Niet dat iemand haar ooit maar aansprak, behalve om haar te bevelen dan. Niet dat het gaf. Ze had zich erin geschikt. Zoals ze zich altijd schikte naar de dingen die het lot haar bracht. Eerlijk of niet eerlijk... Erover nadenken maakte alles vaak alleen maar moeilijker, dat had ze al vroeg geleerd. *En pijnlijker...*

Hij zweeg. Keek haar alleen maar aan alsof hij niet goed kon bevatten dat zij daar zat. Zijn vuisten knepen zich nog strakker samen.

'Ik zal je geen problemen geven,' het rolde als vanzelf over haar lippen, en het deed er niet toe hoe ze erop kwam. Ze had de wereld ermee veranderd. Deze wentelde in één keer om z'n as. De hare en de zijne. Nu ze daarmee begonnen was kon ze niet meer stoppen. Ze wilde niet.

Het raam ontvouwde de verandering voor zijn ogen. Whika keek ernaar. Meer zou hij niet kunnen doen. Hij observeerde. Zijn invloed op gebeurtenissen was minimaal. Maar deze jongen was zijn beschermeling, hij was al bij hem vanaf zijn geboorte. Deze verandering had hij voorzien. Al was er niet veel wat hij kon doen, kon hij de jongen wel eens een zetje geven. Dat was zijn gave. De gave waardoor hij verkozen was om bij de jongen te blijven. Wat de jongen met dat ‘zetje’ zou doen, daar had hij geen invloed op. Hij keek even naar het meisje. Bhina, zo heette ze. Voorlopig waakte hij nu ook over haar. Haar eigen beschermer was opzij gestapt voor hem. Hield zich op de achtergrond. Al wisten zij beiden waar het meisje doorheen zou moeten. Wat ze zou moeten trotseren... Even keek hij om naar de broer van Gajanzé. De broer die alles op alles zette om iets voor elkaar te krijgen wat onmogelijk was. Hij schonk een kort knikje aan diens beschermer. Eens, staand in het leven, was dat zijn broer geweest. Als tweeling waren zij perfect in harmonie geweest met elkaar. Op een manier die mensen griezelig vonden. Een glimlach verwarmde zijn oude, doorgroefde gelaat. Daar hadden zijn broer en hij zich nooit wat van aangetrokken. Eigenlijk hadden ze zelfs weleens misbruik van hun gelijkenis gemaakt... Herinneringen

dreigden hem te overspoelen maar hij stopte ze. Stopte ze resoluut voor hij zich weer terugdraaide naar het heldere raam waarin hij zijn eigen weerspiegeling niet vond.

Hij was niet meer... hij was gestorven in een nutteloos, bloederig gevecht waar hij zich met heel zijn ziel in gestort had...niemand van zijn stam had het overleefd...zelfs de baby's niet...

Zonder aarzelen hief hij zijn handtrommel omhoog en begon de steel heen en weer te draaien, steeds sneller en sneller. Het getik, tok, op het vlies van de trom klonk hypnotiserend. Zijn blik bleef strak op de twee mensen voor hem gericht terwijl hij door het raam de tuin in keek, begeleid door het getik, tok, van de handtrom.

‘Ik ben zelf een probleem,’ hij zei het nors. Gromde het haar toe terwijl hij zag dat ze opstond van de plek waar ze zat en op hem toeliep. Waarom deed ze dit?

Afstand... Hij had uit haar buurt willen blijven. Hij had losse handjes. Iedereen wist dat.

‘Dan lijken we op elkaar. Bhina.’ Ze stak glimlachend een hand naar hem uit. Hij staarde er ontzet naar.

‘Ga weg. Je weet niet wat je jezelf op de hals haalt,’ snauwde hij en sloeg haar hand weg. Ze leek niet in het minst uit het veld geslagen. Hij voelde zich verbluft. Zijn onrust groeide. Waarom ging ze niet weg? Waarom kon hij haar niet afschrikken? Waarom wilde hij haar afschrikken?

‘Wel.’ Haar stem zo licht, zo helder, maar o zo overtuigend, verwarde hem.

‘Wat?’

‘Ik denk van wel.’

Plots klemde zijn handen zich knijpend rond haar schouders. Hij had niet eens door gehad dat hij ze ophief. Maar hij wilde dat ze ophield met zo te praten. Even zag hij schrik in haar ogen verschijnen.

Goed zo, wees maar bang.

‘Dit is niet nodig,’ zei ze toen kalm. ‘Ik ga toch wel met je mee.’

Hij haalde zijn handen van haar weg alsof hij zich gebrand had. Opnieuw die verwarring. Meer dan de

boosheid. Die woede die zo vaak opeens heftig kon opvlammen. Die dingen met hem deed. Hem dingen liet doen.

‘Wie zegt dat we ergens heen gaan?’ Hij grauwde het eruit, hij wist niet eens dat hij zo kon grauwen.

‘Jij.’ Kort maar krachtig. Ze leek niet onder de indruk te zijn van zijn grauwen. Leek dit niet op te merken. Maar hij wist dat ze het wel degelijk opmerkte.

‘Wat maakt dat je daar zo zeker van bent?’ Hij hoorde de smalende ondertoon in zijn eigen stem maar al te goed.

‘Jij.’

Nog steeds was er geen boosheid. Geen greintje woede in zijn lichaam te bespeuren.

‘Je bent een mens van weinig woorden niet?’ Zijn stem klonk verbitterd.

‘Nog iets wat ons verbind.’ Haar glimlach bleef om haar lippen en verlichtte haar gezicht. Dit was iets wat hem bijna woedend maakte. Bijna... Maar niet. Het gebeurde niet. Dit was nieuw voor hem. Ergens maakte zij hem woedend. Maar hij werd het niet.

‘Waar gaan we heen?’ Haar vraag haalde hem weg bij zijn verbazing.

‘Jij schijnt meer te weten dan ik, dus zeg jij het maar.’

‘Nee.’

‘Nee?’

‘Nee, dat is de bedoeling niet.’

‘Wat dan wel? Wat is hier de bedoeling dan wel van?’

Hij voelde dat hij ging schreeuwen. Ging schreeuwen tegen haar.

‘Je hebt zoiets al eerder gedaan. Waar ben je met haar heen gegaan?’

Hij voelde ijswater door zijn lichaam stromen. Ijs, wat alles liet bevriezen van binnen.

Wat zegt ze daar? Wat zegt ze in vredesnaam?

Hij voelde zich opeens niet veilig meer. Hier stond in de tuin met haar, hier waar iedereen hem kon zien. Hij greep haar stevig bij de arm beet en trok haar mee. Niet bepaald zachtzinnig, maar ze gaf geen kik. Geen protest kwam over haar lippen. Ze stribbelde niet tegen. Ze probeerde zijn grote snelle stappen bij te houden. Wat niet makkelijk was. Ze struikelde een keer door de haast die hij had en hij trok haar ruw overeind. Haar gezicht zag bleek nu en vertrok van een pijn die wie weet waar vandaan kwam, waarschijnlijk door de val, maar ze zei niets. Kreunde niet eens. Ze trachtte alleen maar zich zo snel mogelijk weer aan zijn haast aan te passen. Hij liep verder tot achter een haag van hoge coniferen.

Daar waar spiedende ogen vanuit het huis hen niet zou kunnen zien.

‘Nogmaals, je weet niet wat je je op de hals haalt!’ siste hij haar toe.

‘En kom niet weer met dat “wel” aanzetten!’ Hij schudde haar geërgerd door elkaar.

‘Je had uit mijn buurt moeten blijven! De Grote Geest weet dat ik het geprobeerd heb!’

‘De hemel trekt zich niet altijd iets van ons aan.’ Ze zei het zacht, deze simpele waarheid, maar het deed de grond onder zijn voeten beven.

‘Wat...wat? Waarom bleef je niet uit mijn buurt!’

‘Jij zal me vrijheid schenken. Al is dat in de dood.’ Haar ogen. Zo blauw, zo groot, staarden hem onschuldig aan. Verlangend. Meer nog dan onschuld, lag daar verlangen. Een herkenbare hunkering. Hij keek recht in een spiegel. De spiegel van de ziel.

Ze wist niet echt helemaal zeker of hij haar zou kunnen geven wat ze nodig had. Maar hij kwam er het dichtste bij. Ze had hem overvallen. Dat sprak in haar voordeel. Het viel te betwijfelen of ze dat zou behouden. Waarschijnlijk niet. Maar dat was voor latere zorg. Ze nam de dingen zoals ze kwamen. En dit was iets wat kwam. Ergens in haar voelde ze een prikkeling van vernieuwing, één zoals ze nog nooit had gevoeld. Nog nooit had mogen voelen. Dat was iets wat hij haar al geschonken had. En niemand had haar ooit iets geschonken. Ze was nieuwsgierig naar wat er nog meer zou volgen. Wat hij nou precies meebracht voor haar. Hij hield haar nu bij de pols beet. Minder strak dan daarnet haar arm, want ze liep gedwee mee. Dat geloofde hij nu wel. Ze zei niet dat hij haar los kon laten -ze zou hem toch wel volgen, al liep hij van de wereld af-, want dat had geen zin. Dat ging nog net te ver. Ze zag de rand van het bos voor haar opdoemen en voelde het tintelen, het prikkend tintelen van wat er zou gebeuren. Hij was geen lieverdje. Absoluut niet. Maar ze was niet bang. Pijn. Ze kende in haar leven niets anders. Had alle mogelijke soorten pijn doorleefd. Overleefd. Deze jongen... Hij wist nog niet -of toch?-, dat wat hij ook zou doen, ze niet onder de indruk zou zijn. De rand van het bos. Het was een grens. Een grens die ze zouden oversteken. Of niet... Ze voelde zijn

aarzelend om het bos daadwerkelijk te betreden. Om op dat pad van geen terugkeer te stappen. Zijn hand om haar pols trilde. Verslapt, alsof hij haar toch los zou laten. Niet dat het wat uit zou maken. Ze konden niet meer terug. Nu niet meer. Hoe dan ook zouden ze onvermijdelijk daar uitkomen, waar ze uit moesten komen. Via welk pad dan ook. En hij wist het. Wilde dit niet, maar wist het. Ze gingen verder. Verder op dat pad. Plots kreeg hij meer haast. Net als daarnet. Ze holde half struikelend met hem mee. Zijn benen waren veel langer dan de hare. Tot hij ineens stilstond. Abrupt. Haar pols viel uit zijn hand die slap langs zijn been viel. Hij hijgde. Zij hijgde van het hollen. Keek naar zijn rug daar voor haar.

‘Ga weg,’ het klonk gesmoord.

‘Ga terug naar het huis nu je nog kan. Het is nog niet te laat.’

Ze wierp een blik achterom. Het pad was gemakkelijk terug te volgen tussen de bomen door. Het huis vlakbij. Maar er was geen terug. Het huis bestond niet meer.

‘Dat kan niet. Dat weet je toch?’ zei ze zacht. Hij draaide zich boos naar haar toe. Ze voelde het groeien, het vlammen in hem. Woede... Ze zag de vonken van razernij in zijn ogen rondspringen toen zijn blik op haar viel. En toen waren ze weg. Verdwenen. Zijn handen

bleven slap langs zijn lichaam hangen. Er kwamen geen vuisten.

‘We zijn nu samen.’ Hier kon hij niet omheen. Ze hoorde hem tussen zijn tanden door grommen. Hij beende een stuk van haar weg. Liep weer op haar toe. Beende weer weg. De vuisten kwamen. Vuisten ramden op een boomstam. Niet op haar.

‘Verdomme.’ ‘Verdomme, verdomme, verdomme.’ Een kreet bij elke slag van zijn vuist.

‘Ik zál je terugbrengen.’ Resoluut stapte hij op haar af en pakte haar pols weer beet. Nu ruw de tegenovergestelde richting oplopend, haar achter zich aantrekkend.

‘Wat zullen ze zeggen denk je?’ Ze zei het niet om hem uit te dagen. Ze vroeg het zich echt af.

‘Van ons tweeën bedoel ik, een indiaan en een blank meisje komend uit het bos?’ Hij stond met een schok weer stil en ze botste tegen zijn rug aan. Voor ze zich kon herstellen draaide hij zich naar haar toe. Zijn ogen waren wijd opengesperd en keken haar volledig overdonderd aan. Ze wist waar hij aan dacht. Het speelde ook door haar gedachten. Als een telkens weder opgewonden speeldoos.

Niets goeds...

‘Wie ben je?’ hij fluisterde nu.

‘Niemand,’ zei ze schouderophalend. En als er een waarheid bestond, dan was dit meer dan waar.

‘Wat zouden ze dan kunnen zeggen?’ hij fluisterde nog steeds.

‘Zoveel,’ zij fluisterde nu ook. Ze voelde even twijfel bij hem. Een tweestrijd. Maar zo kort dat je bijna kon denken dat het er niet geweest was. Ze hoorde hem kreunen. Een diep gekreun komend vanuit de grond van zijn hart. ‘Verdomme!’

Whika volgde hen over het stoffige pad. De kronkelende boomwortels, soms verraderlijk verstopt onder de grond, deerden hem niet. Zijn trommel lag stil in zijn hand.

Ze zullen de storm niet ontlopen, welke kant ze ook opgaan. Het komt hen achterna...

Maar alles in hem prees de jongen. Was trots op de keuze die net gemaakt was. En hij hield van het meisje. Ondanks waar hij op aan stuurde hield hij van haar. Als een grootvader die hield van zijn kleindochter. Dat wat ze eens in een ver verleden ook geweest was. Maar dat was niet nu. Niet zij. Al was ze het ook wel.

Dit meisje. Zelfs in het duister zongen de sterren haar naam. Bhina... Er zouden offers gevraagd worden van hen allebei, maar zij, zij was het lam.

Hij keek toe hoe ze steeds verder, steeds dieper het bos inliepen. De jongen voorop. Hij deed geen moeite meer om het meisje vast te pakken. Geen moeite meer om terug te gaan. Maar de rust in zijn geest was ver te zoeken. Al was het een andere verwarring, een andere onrust dan degene die hij kende voor hij haar gezien had. Het meisje liep een paar passen achter de jongen. Een glimlach krulde om Whika's mond. Ze liep rechterop dan ze ooit in haar leven gedaan had. En ze stráalde. Haar ogen glommen met een verrukte glans terwijl ze aandachtig om zich heen keek. Af en toe

huppelde ze een paar pasjes terwijl haar normaal gebogen schouders fier recht bleven. Ze gingen voorbij de beschaving. Weg van de wereld. Samen. Iets wat geen van hen nog ervaren had... Een hoog gejank, gevolgd door een luid grommend blaffen schalde over de boomtoppen naar hen toe. Nogmaals. Het harde geblaf cirkelde via de boomstammen naar beneden en kroop dreigend over de grond op hen af. Alsof het zich al aan hen kon vastgrijpen, vastbijten, hen kon vastketenen aan de grond onder hun voeten. Even bleven de twee daadwerkelijk als aan de grond vastgenageld staan. Voor ze weer in beweging kwamen. De jongen eerst. In een automatisch gebaar greep hij het meisje weer vast. Iets wat hij niet meer van plan was geweest te doen, nooit meer... Hij zette het op een hollen. Trok haar met zich mee. Al was zij nu ook verbazingwekkend snel. *Vuur onder hun schenen. Maar hoe hard ze ook rennen de brand zal hen inhalen.* Het gejank klonk nu in het bos. Tussen de bomen. Verwijderd van het huis. Maar niet. Het bracht het mee. Hij liet zijn handtrommel weer draaien. *Pom, pom, pom.* Langzaam, bedaard. Terwijl zij renden. Samen.

Hoe krijg je het toch weer voor elkaar!

Problemen. Nogmaals kon hij het alleen maar zichzelf verwijten. Al viel er dit keer niets te verwijten. Nog niet. Hij rende alsof de duvel hem op de hielen zat. Zij rende met hem mee. Zijn tempo bewonderenswaardig bijhoudend. Ondanks haar rok. Maar de Grote Geest zij dank had ze bewegingsruimte. Anders had hij haar achter moeten laten. Hij kon niet hebben dat ze hem ophield. De honden zouden hun spoor maar al te goed en snel kunnen volgen. Hij had nog geen enkele poging ondernomen om deze te maskeren. Had niet gedacht dat dat al nodig was. Waarom zo snel? Ze had gezegd dat ze niemand was. Waarom rukten ze dan nu al uit met zo'n koppel honden? Maar er was geen tijd om haar te ondervragen. Hij was al in het water. Sleefte haar mee. Tegen de stroom in. Niet dat deze truc hun achtervolgers zou ontgaan. Het was een oude. Welbekend. Maar als ze uit het zicht bleven zou het hen meer tijd geven. Tijd om bij zijn ondergrondse labrynt te komen. Een deel was ingestort. Echt veilig was het er niet. Maar hij kende het op z'n duimpje. Het water sijpelde om zijn enkels. De modderige bodem zoog. Straks werd het dieper. Nog meer geworstel om tegen de stroom in te gaan. Maar hij gokte erop dat hun achtervolgers eerst de andere kant

op zouden gaan. Stroomopwaarts. En zelfs als de groep zich opdeelde...

Hij grijnsde opgelucht toen de splitsing even verderop in zicht kwam. Mooi... Links ging hij. Het water kwam tot zijn dijen. Straks zouden ze moeten zwemmen.

Zelfs een stuk onder water.

Ze kan niet zwemmen! Dit gegeven drong tot hem door voor ze het zelf zei. Haar stem bleef rustig, maar er lag toch een tintje van trillende onzekerheid onder.

Haar achter laten. Het schoot opnieuw door hem heen.

Hij zou haar achter moeten laten. Grootspraak. Hij wist dat hij het niet zou doen. Net zo goed dat hij liever de rok van haar lichaam had gescheurd, dan dat hij haar achter had gelaten. Het verblufte hem, maar toch ook niet. Wat deed ze met hem? In vredesnaam, wat?

'Hou je aan me vast,' zijn stem klonk knorrig, al bedoelde hij het niet zo. 'Ik zal voor je zwemmen.' Hij was sterk. Zwom al vanaf zijn vroegste jeugd. Hij had mensen gered uit het water, iets wat er niet meer toe deed. Iets waar hij niet meer aan dacht, niet meer aan gedacht had tot... want dat was van vroeger, van voor...

Ze deed iets met hem. En ergens, ergens liet hij het toe. Zij. Ze was tenger gebouwd. Fijntjes, maar zonder het idee van breekbaarheid. Daarvoor bezat ze teveel kracht. Hoewel, genoeg mensen zouden zich vergissen

in haar kleine, ranke gestalte. Ze woog zo licht als een veertje. Al maakte hun natte kleding de tocht zwaar. Liet het hem zwoegen in het water. Het was niet ver meer. Ze zouden het halen. Zonder ontdekt te worden. Het gaf hem geen zoet overwinningsgevoel.

Ze hield haar armen stevig om zijn hals geslagen en sloot haar ogen. Hij had “nu” gezegd en ze hapte een flinke teug lucht tot diep in haar longen. Voelde hoe het water helemaal om haar heen gleed. Haar omhulde, dat vloeibare, in haar oren drukkende, bevrijdende iets... Naar beneden, beneden gingen ze. Water stroomde langs haar terwijl hij haar meenam. Zij zich overgaf aan hem. Ze zich helemaal afsloot, haar ogen dicht en ze alleen maar voelde. Geen adem, niet ademen. Zonder zuurstof. Alleen dat beetje reserve. Druk op haar borst. Maar ze zou niet stikken. Daar zou hij voor zorgen. Omhoog. Ze gingen weer een stuk omhoog. Het water gleed van haar af. Adem. Lucht stroomde naar binnen. Muffe, bedompte lucht, maar zuurstof. Ze deed haar ogen open. Blind. Ze was blind. Even de schok. Even was ze bang in dat zwarte duister. Zeker toen hij haar losliet. Haar op haarzelf neerzette. Ze voelde de mulle aarde onder haar. Voelde het onder haar vingers terwijl ze zat. Ze de harde grond onder haar billen voelde. Ze betaste het met haar vingers. Dit tastbare maakte haar weer rustig. Ze was onder de grond. Daar, waar ze vanaf het begin had geweten te zullen zijn. Maar ze was nog niet dood... Er knetterde iets. Ze rook een vleugje zwavel, een momentje maar, voor er een klein fel licht opflakkerde.

Niet te geloven dat zo'n klein vlammetje, zo fel is dat het zeer aan je ogen doet, schoot het door haar heen. De omgeving werd verlicht. Ze zat in een kleine grot van aarde. Voor haar, een beetje naar beneden, glinsterde het water waar ze net uitgeklimmen waren, in het licht van de toorts die hij in zijn handen hield. Opzij begon een gang. Een gang de aarde in. Hij stond gebogen, het was laag hier en wenkte haar. Ze krabbelde overeind en volgde hem. Zelfs zij moest gebukt lopen om haar hoofd niet te stoten. Ze liep weer achter hem. De smalle gang liet sowieso niets anders toe.

We zijn weg van de wereld en nog steeds daar. Ze vond deze gedachte fantastisch. Niemand zal ons hier kunnen vinden. Niemand weet van deze plek. Opgewonden bedacht ze zich dit. Hij had haar er werkelijk gebracht. Naar hier. De plek der bevrijding. Dat andere meisje was hier ook geweest. Ze wist het. Voelde haar aanwezigheid tussen de korrels van de aarde. Haar geest was al vrij. Vrij om te gaan waar zij wilde. In haar ogen vonkte het verlangen heftiger op. Voor haar zou het ook niet lang meer duren.

Hij stak het vuur aan, bromde dat zij net als hij haar natte kleding moest uittrekken voor ze kou zou vatten en gooide haar een warme deken toe. Voor de zoveelste keer vroeg hij zich af wat het uitmaakte. Waarom hij zich in vredesnaam druk om haar zou maken. Hij keek toe hoe ze daar zat. Op het lage bed met de deken om zich heen gedrapeerd terwijl hij haar kleding aanpakte en ze op het rek te drogen hing. Naast die van hem. Er was nog steeds geen greintje angst bij haar te bespeuren. *Dat zal nog komen*, dacht hij grimmig. *Misschien niet, misschien komt het niet*. Maar dat klonk te absurd. Kon hij niet aanvaarden. Welk meisje zou nou niet bang zijn hier onder de grond, met hem alleen? Hier waar niemand je kon horen.

Gil maar, krijs, schreeuw, jank, het maakt allemaal niets uit. Zijn stem zweefde vanuit een ver verleden naar hem toe. Maar niet zo ver. Niet zo erg in het verleden. Zij... Dit meisje. Ze was niet bang. Ze bekeek zijn hol, beverhol, had hij het gedoopt, met grote nieuwsgierige ogen. Nam alles met een kinderlijk soort gretigheid in zich op wat hem nog steeds verbaasd deed staan. Haar hunkering. Zo herkenbaar.

‘Weet je het zeker?’ nog iets wat uit zijn mond rolde voor hij goed en wel begreep wat hij vroeg. Hij keek haar strak aan.

‘Natuurlijk.’ Ze zei precies dat wat hij al verwacht had. Niet dat hij het geloofde. Zover was hij nog niet. ‘Hoe kan je daar zeker van zijn?’ Ze haalde haar schouders op. Dat was iets wat er niet toe deed zei het gebaar. ‘Je komt hier nooit meer vandaan.’ ‘Dat weet ik.’ ‘En dat doet je niets?’ ‘Natuurlijk wel.’ Deze woorden zo kalm uitgesproken. Het klonk gewoon onzinnig. Het klopte niet. ‘Het is of wel, of niet. Je kan niet ergens in berusten terwijl het je wat doet. Dan doe je iets.’ ‘Waarom?’ ‘Nou...’ en hij stopte even verward. ‘Nou... verdomme...iets... om jezelf te helpen.’ ‘Maar dat doe ik toch ook.’ Opnieuw verraste ze hem. ‘Dat doe je toch ook...’ Verbluft beende hij heen en weer, heen en weer, en liet zich toen neerzakken in zijn stoel. Wat was dit? Was ze gek? Niet goed bij haar hoofd? Dat kon bijna niet anders. Hij zat opgescheept met een gek. Krankzinnigheid had hij verstopt onder de aarde. Samen met hemzelf. Maar haar ogen. Haar ogen glansden. Stonden zo helder. Ze was absoluut helemaal bij de tijd. Haar ogen, eerlijk en oprecht, staarden hem aan.

'Ik weet dat jij bang bent voor jezelf. Maar ik ben dat niet,' zei ze. Hij vloog weer overeind. Uit de stoel. Stond in een mum van tijd bij haar. Over haar heen gebogen. Zijn hart bonsde heftig in zijn keel. Bij zijn slapen. Een waas gleed voor zijn ogen. Het werd gewekt. Hij voelde het. Maar ze sprak onverstoord verder. Alsof zijn razernij niets voorstelde. Er niet was. Ze keek hem geduldig aan.

'Wij zijn hetzelfde. Weet je dat dan niet? Waarom zou ik bang zijn voor mezelf?'

Hij deed een stap achteruit. Van haar weg.

'De dood vrees ik niet. Pijn? Pijn stompt een mens af. Ontneemt een mens al z'n eer.' Voor het eerst hoorde hij iets van verbittering in haar stem. Maar ze glimlachte haar zachte, lieve lach. Dwars door herinneringen van ellende heen. Hij zag ze in haar ogen opdoemen. Deze herinneringen.

Ze stond naakt. Was opgestaan van het bed en had de deken van zich afgegooid. Naakt, weerloos. Net als toen. Ze stak haar armen de lucht in. Net als toen. Spreidde haar benen wijd uit elkaar. Net als toen. Maar toen waren er palen geweest. Houten palen zich verheffend hoog boven haar, reikend naar de zwarte lucht, stevig in de grond gestampt. Touw snijdend om haar polsen en enkels. Een zweep. Altijd die zweep. Striemend op haar huid. Pijn. Ze kende meer dan pijn. Ze draaide zich geleidelijk om. Toonde hem haar naakte vlees. De huid van haar rug. Haar eens onberispelijk mooie blanke huid. Niet meer. Al lang niet meer. Littekens sierden haar rug. Haar benen. Haar buik. Haar borsten. Geen enkel deel van haar huid was ontsnapt aan de zwiepende zweep. Zolang het maar onder kleding verborgen kon worden. Ver weggestopt... *En niet alleen de zweep is een tergmiddel geweest...* Langzaam liet ze haar armen weer zakken. Sloeg de deken weer om en ging weer op het bed zitten. Hij zag bleek. Stond daar als verstomd. Het afgrijzen blonk in zijn ogen en droop van zijn gezicht af. 'Je dacht toch niet dat jij de enige was die geleden heeft? Dus denk niet dat ik me druk ga maken over zoiets als, of wel of niet, of over iets doen.' Hij was teruggezakt in zijn stoel. Staarde als verdwaasd voor zich uit. Zwijgzaam.

‘Blanken denken altijd maar ongestraft alles te kunnen doen, is het niet?’ Zijn stem klonk verbeterd toen hij eindelijk sprak. Wrok wentelde erin rond.

‘Wie zegt dat het een blanke was die de zweep hanteerde?’ Hij zat in één keer rechtop in zijn stoel. ‘Mijn heer, oftewel degene die mij bezit, mij gekocht heeft, is blank. Hij gaf de orders. Jawel. Hij genoot van het spektakel. Zag erop toe dat zijn bevel uitgevoerd werd. Maar nooit en te nimmer hanteerde hij de zweep. Geen bloed aan zijn handen zo gezegd. Wij weten wel beter. Hij ergens ook, maar dat doet er niet toe. Het voorrecht van onmenselijkheid is niet alleen behouden aan blanken, al denken we vaak in onze hoogmoed van wel. Het is menselijk. Wie weet ontgroeien we het ooit. Wie weet wel nooit.’

Hierna bleef het even stil. Hij staaarde haar sprakeloos aan. Zijn gezicht zag nog bleek.

‘Je hebt niet alleen geleden, Gajanzé. Al die jaren. Eigenlijk zijn we altijd al samen geweest. Zie je, daarom heb ik het vol gehouden. Kunnen volhouden. Ik wist dat je zou komen. Niet wanneer of hoe, maar eens. Voor mij.’

Ze zag zijn verbijstering. Ontzetting. Voelde de verwarring.

Nog een overrompeling van mijn kant die hij niet verwacht had.

Ze trok de deken nog wat dichtter tegen zich aan.
Luisterde naar het zachte geknetter van het vuur.
Volgde de kringelende rookpluimpjes die opstegen naar
het plafond van aarde. Daar waar ze zich een weg naar
buiten zochten. Die vonden in de paar gemaakte ronde
luchtgaatjes en ploep weg sprongen, zo snel ze konden.
Ze bekeek peinzend de boomwortels die naar binnen,
het hol in groeiden. Ze reikten vanuit het plafond naar
beneden. Kronkelden vanuit de wanden naar binnen.
Onbeschadigd tijdens de bouw van dit hol.
Onbelemmerd in hun groei. Toch hinderde het niet. Er
was ruimte genoeg. Ze keek naar hem. Hij die dit
gecreëerd had. Ze had hem zodanig overvallen dat hij
stil bleef. Maar zij was nog niet klaar met wat ze te
zeggen had. Het zou zijn geest nog meer in beroering
brengen.
'Ik ben bereid te sterven voor ons, Gajanzé. Voor jou,
door jouw handen.'

‘Er is echter één voorwaarde.’ Hij hoorde haar stem als door een waas. Alsof het niet echt was. Hij droomde. Tegelijkertijd wist hij dat ze het meende. Elk woord wat ze sprak.

‘Als het gedaan is moet je me hier achterlaten. Je moet me achterlaten en hier nooit meer komen.’ Hij geloofde zijn oren niet. Hoe kon ze dit zeggen? Zo doodkalm, zo bloedserieus. Wie praatte er nou zo over z’n eigen dood?

‘En voor je m’n leven neemt vertel je me alles, alles over je leven tot nu toe, Gajanzé. Dat moet je me beloven. Op je erewoord.’

Hij stond, of liever gezegd zat, met z’n mond vol tanden.

‘Weet je het zeker?’ hij klonk schor toen hij dit herhaalde. Het enige wat opnieuw door zijn hoofd speelde en wat hij kon uitbrengen op dit moment. Ze gaf geen antwoord. Keek hem alleen maar aan met zo’n blik van; moet je dat nou nogmaals vragen? Nee. Hij hoefde het niet te vragen. Alleen wist hij niet wat te zeggen. Wat hij hiermee aanmoest. Het was niet dat hij niet eerder gedood had. Maar... dit meisje. Ze bood zich aan. Moord. Hij had al eerder op de rand van die afgrond gestaan. Had het bijna niet kunnen weerstaan. Die drift der verdelging. Hij had haar toch ook niet voor niets hier mee naar toe genomen, niet?

Nee... Hij was op een afstand gebleven... en toen begon hij te vertellen. Voor hij door had wat hij deed, was hij het al aan het doen.

Alles wat zijn beschermeling zei kon Whika beeldend voor zich zien. Dat was niet zo moeilijk want hij was erbij geweest. Zelfs de gevoelens ervoer hij haarscherp. Alsof het de zijne waren. Maar doordat het niet zo was kon hij erdoor heen zien, ze wegsluiten, zich ervoor afsluiten. Een voorrecht wat Gajanzé niet had. Hij moest er mee zien te leven. Iets wat hij tot nu toe nog niet gedaan had. Iets wat hem nog niet gelukt was. Zij, die niemand was, kreeg voor elkaar wat niemand had gekregen. Hij praatte. Over zichzelf. Zij haalde naar boven dat wat diep in hem leefde. Alle goeds, alle prut, al het vreselijks. Af en toe aarzelde hij. Stopte hij even met vertellen. Maar eenmaal begonnen ging het door. Als een etterende zweer stuwden zijn woorden als pus naar buiten. Alleen het juiste geneesmiddel zou ze kunnen deppen. Waarna de wond schoon gevloeid zou kunnen helen.

Whika liet de twee even de twee zijn. Samen in het verhaal. Hij ging naar boven. Boven waar de honden snuffelden aan de aarde. Jankend, en krabbelend aan de grond. Rondjes draaiend om de bomen. Zenuwachtig drentelend. Mannen vloekten. Staken een sigaret op en keken naar de nerveus rondjes draaiende honden. ‘We houwe er mee op. Ik zeg je die meid heef ‘t je geflikt. Ze heef die goser om der vingertje gedraaid en nu zijn ze weg. Gevloge. Kan nie anders na alles. Ze

heef gewoon gewach tot ze een kansie zag. Luister nou maar na me. Die goser heeft ook een reputasie. Da weet je toch?’

‘We stoppen pas als ik het zeg. Niet eerder. Ze zijn hier ergens. Ergens. Die meid is van mij! Of wil je het me soms ontzeggen om mijn recht te halen?’

‘Ab-so-lu nie! Maar ze kunne wie weet waar zijn! Het heef geen zin om deze puppies hier nog langer rondjes te late draaie.’

De man, de landheer, stond in tweestrijd. Hij erkende wat zijn opzichter zei, maar het bedrog, zo onverwachts, zo beledigend, had zijn eer naar beneden gehaald. Bhina was zĳn pronkstuk. Maar hij rechte zijn schouders. Later. Later zou zijn kans komen. Vroeg of laat zouden ze ergens opduiken. Hij had zijn mannetjes. Spiedende ogen overal. Daar zouden ze niet aan ontsnappen. Een achteloze trots liet hem zijn schouders arrogant hoog optrekken.

Whika, beschermer van Gajanzé en Bhina voelde wat er door de landheer heenging toen hij zijn benen weghaalde van de plek waar het beverhol zich onder verschool, en vertrok. Zijn handtrommel tikte zachtjes in zijn hand. Hij kon nog steeds glimlachen.

Het was gedaan. De woordenstroom van hem afgevloeid. Zijn verleden lag bloot aan haar voeten. Hij was verbijsterd over zichzelf. Kon niet geloven wat hij gedaan had. Al geloofde hij haar nu wel. Het was niet alleen het vertellen van zijn eigen verleden wat hem versteld liet staan. Zij was de eerste met wie hij ook maar iets van zichzelf deelde, maar dat was het niet. Het was wat het impliceerde. Dat wat het inhield als hij vertelde. Hij had de start ingeluid van datgene wat hij gezworen had niet meer te zullen doen. Er niet eens meer bij in de buurt te komen. Dat, wat vlogen van waanzin bij hem bracht. Datgene wekte wat hij telkens zo wanhopig in slaap suste. Terwijl hij van tevoren wist dat het tevergeefs zou zijn.

Hij had geen controle over zijn innerlijke wekker. Die had de controle over hem. Hij staarde naar zijn handen. Handen die zich krampachtig vasthielden aan zijn knieën. Zijn knokkels zagen wit.

Sareda. Sareda had daar ook gezeten. Daar op dat bed. Een knap meisje. Een meisje van zijn eigen volk. Een meisje wat zijn woede niet opwekte. Daardoor had hij zich veilig gewaand om haar mee te nemen. Naar hier. Hij was verliefd geweest. Had plagend aan haar zwarte vlechten getrokken die over haar schouders naar voren hingen. Zij had gegiecheld. Gegiecheld... Het had nagegalmd in zijn oren. Geleken op het spottende

gelach van de blanke dames van plezier in de bars waar hij regelmatig kwam om zichzelf dronken te voeren. Om te vergeten wie hij was. Zijn oorsprong... Een zachte kus, heel lief, heel voorzichtig op zijn wang deed hem bijna uit zijn stoel opspringen. Maar ze was alweer weg. Zat alweer op het bed. Zij. Zij had zijn woede wel moeten opwekken. Haar huid was blanker dan blank. Haar haar blonder dan de honing van de bijen. Ogen zo blauw... Zij hoorde bij hen. Hij zou haar moeten haten. Haatte haar. De haat zou het makkelijk maken. Zijn handen om haar nek. Wat maakte het uit? Eentje van hen voor de duizenden, duizenden van zijn volk. Eentje voor al het leed. De onrecht.

Wij zijn hetzelfde.

Dat zat hem dwars. Ze waren niet hetzelfde. Dat kon niet.

Ik ben bereid te sterven voor ons, Gajanzé. Voor jou, door jouw handen.

Dit klopte niet. Ze gaf zichzelf vrijwillig? Ze mocht niet bereid zijn te sterven. Dan was er geen wraak.

‘Is dat werkelijk wat je wilt? Wraak?’

Wat dacht ze anders? Wat dacht ze anders dat het was? ‘Als dat wat je opeet van binnen dan weg gaat... Gaat het dan weg, Gajanzé?’

Nee. Dat zou het niet. Hij was hier niet gekomen voor wraak. Dat was een feit. Al wilde hij ergens wraak, zijn bittere gal kwijt, en was zij, zij het perfecte slachtoffer. Al de ellende zou door haar van hem afspoelen. Maar niet door wraak. Dat was duidelijk.

Sareda. Ze was dood door zijn schuld. Dus... Wie was hij om haar te veroordelen? De vele, sommige nog vurig rode verse littekens, verspreid over haar gehele lichaam, brandden in zijn geest. Verdomme. Wie dacht hij wel dat hij was om haar te veroordelen?

Wie zegt dat het een blanke was die de zweep hanteerde?

Hij kon haar niet haten, ondanks zijn haat. Kon haar leven niet nemen. Dat zou niet recht zijn.

‘Er is geen terug, Gajanzé.’ Hij wist het. Ze sprak zacht maar ferm. Het was waar.

‘We kunnen nooit meer naar boven. Niet samen. Ze zullen op ons jagen tot ze ons hebben.’ Opnieuw die waarheid... een tijd zouden ze het wel uithouden hier beneden. Hij had eten ingeslagen voor tenminste een maand. Drinken verschaft de rivier. Maar daarna. Daarna zou hij naar boven moeten. Om meer te halen. Met het grote risico. Hij zou dan ontdekt worden. Zijn beverhol liep kans om ontdekt te worden. Hier beneden leven, was geen leven.

‘Dan gaan we apart. Jij eerst en over een maand of zo duikel ik wel ergens op. Ze zijn niet anders gewend van

me. Ze kunnen ons niet aan elkaar koppelen. Er is geen bewijs. Niemand heeft ons daadwerkelijk samen zien weggaan. Het zijn louter en alleen maar roddels.

Roddels zijn leuk om te fluisteren voor de lol, om over iemand te oordelen als je niets beters te doen hebt, maar je kan er niet door veroordeeld worden.’ Hij kon haar niets doen...

‘Nee,’ resoluut.

‘Wat nee? Je weet best dat dit werkt. Je weet dat het kan.’

‘Je hebt het beloofd!’ In haar grote onschuldige ogen lag teleurstelling te lezen en...angst. Pure doodsangst die ze voor hem niet voelde.

‘Je weet wat ze zullen doen! Heb je niet goed naar me gekeken? Wil je het nog eens zien?’ Ze stond alweer op van het bed, maar hij was sneller. Hield de deken om haar heen vast terwijl hij een beschaamde hitte naar zijn hoofd voelde stijgen. Alsof hij de schuldige was van al het zichtbare leed op haar lichaam.

‘Geef me wat jij me geven kunt. Mijn bevrijding zal de jouwe zijn.’ Dit fluisterend streekte ze met bevende vingers over zijn handen die het deken nog steeds vasthielden. ‘Beëindig wat je begonnen bent, Gajanzé. Laat het doorgaan.’

‘Ga dan ergens anders heen! Niet meer naar het huis, ga naar elders!’ Hij klonk bijna radeloos.

Haar ogen staarden nu als twee doffe holle leegtes voor zich uit.

‘Er is geen ‘elders’ voor mij. Niet in deze wereld. Dat weet jij net zo goed als ik.’

In een opwelling drukte hij haar stevig tegen zich aan. Haar fijne fragiele gestalte. Maar zoveel kracht. Ze had zo’n kracht.

‘Net als jij,’ fluisterde ze. ‘Jij hebt de kracht om het te doen en het dan voor eeuwig los te laten. Dat zal ik je schenken. Rust Gajanzé. Rust.’

Het enige dat hij nog kon doen was haar vasthouden. Dicht tegen zich aan. Ze hadden geen dekens meer nodig om warm te blijven.

Zijn warmte deed de tranen in haar ogen springen. Zijn vingers die zo teder strelend over haar lichaam gleden. Haar littekens zo vlinderlicht aanraakten. De pijn ervan af leken te wassen. Ook de diepere. De meest vreselijkste van al. Haar zielenpijn. Niemand had haar diepste vernedering gezien. Behalve hij. En zo moest het zijn. Zo moest het blijven. Hij lag nu naast haar op het bed. Hield haar nog steeds in zijn armen. Ze waren waarlijk één nu. Hij was haar eerste en zou haar laatste minnaar zijn. Nog iets wat hij haar schonk. Iets waar ze niet op had durven hopen. Gewenst, diep in haar hart. Maar hoop was haar vreemd. Hun innige liefdesdans, zo plotseling begonnen, had een droom vervuld. De droom. Om te ervaren hoe het was. Hoe het werkelijk was. Om te vrijen. Een te worden met elkaar. Samen. Voor de losmaking. Als hij de moed kon vinden. De moed kon vasthouden. Zou doen wat moest. Ze hield van hem. Had altijd van hem gehouden. Hoopte-hoopte ze nu?-, dat dat hem zou helpen. Helpen bij zijn beproeving. Dat wat hij moest ondergaan. 'Laat me hier op het bed, Gajanzé. Laat me hier voor eeuwig blijven,' ze fluisterde in zijn oor en streekte over zijn haar. Ze voelde hem verstrakken toen ze dit zei. Toen ze hem terugbracht bij dat waar ze hier voor gekomen waren. 'Ik... Bhina, dat kan ik...niet.'

‘Dan is alles verloren,’ ze hoorde hoe toonloos haar stem klonk. Wat hem des te meer trof.
‘Nee!’ kermde hij. ‘Dat niet!’
‘Je stuurt me dus gewoon terug naar mijn martelaars? Gunt me een langzame dood?’
‘Nee!’ een regelrechte zielskreet.
‘Nee? Wat dan, Gajanzé? Wat dan?’

Whika had hun liefdesdans gevolgd. Voelde de extatische huivering van lichamen in genot. Een genot dat hij allang had moeten missen. Niet gemist had daar hij het verlangen miste. Het verlangen wat het bezit van een lichaam met zich meebracht. De zijne had hij lang geleden al achter zich gelaten. Hij voelde wat Gajanzé voelde. En dat was goed. Meer dan goed. De jongen voelde door zijn gevoelens heen. Dat punt wat hem daar zou brengen.

Had hij daar zelf ook niet gestaan? In een wanhopige woede ontstoken. Bloedend uit vele wonden. De geur van de dood in zijn neus. Geen van hen had het overleefd. Hij hoorde de baby's krijsen...

Net zo goed als hij zou Gajanzé niet ontkomen. Whika voelde de spanning in de onderaardse grot nadat het meisje gesproken had. De tweestrijd in de geest van de jongen woedde heftig terwijl er al besloten was. Hij kon trots zijn op de jongen. Hij weerstond het voor het eerst. Zouden ze het kunnen stillen? Het zou niet lang duren of hij kon zijn kleindochter begroeten aan zijn zij. Zijn handtrommel draaide. Draaide tik tokkend om z'n as.

‘Zwakkeling!’ ‘Stumpert!’ Ze spuwde die woorden in zijn gezicht als een venijnig gif. Hij zat op het randje van het bed en voelde zich verstijven. Voelde zijn gezicht warm worden van roodheid. ‘Je had het beloofd!’

‘Je bent gek!’ hij zei het kwaad en stond op van het bed. Hij voelde hoe haar blik hem volgde. Deze brandde op zijn rug. Maakte hem onrustig.

‘Ik?’ ze lachte kort. Het was als een puntige pijl in zijn rug.

‘Ik krabbel tenminste niet terug als ik ergens aan begin. Lafaard!’ De pijl boorde zich verder zijn rug in. De scherpe punt prikte priemend tegen zijn hart. Zijn hart bonkte. Als vertraagd. Met zware lome slagen. Hij keek niet naar haar. Hield zichzelf in. Hij ging niet kijken. Als hij dat deed...

Hun eenzijn was plotseling, ineens daar geweest. Maar niettemin had het een snaar geraakt, ergens in zijn diepste binnenste. Zo plotseling, zo... volledig. Zoals hij met niemand had ervaren. Zij. Dat wat zij vroeg.

Er is echter één voorwaarde.

Hij had die geaccepteerd. Verdomme! Hij had het geaccepteerd! Maar hij kon het niet. Hoe kon hij? Hoe zou hij het kunnen? Terugsturen naar haar martelaars. Ook dat niet. Hij voelde zich beklemd. Tussen twee muren. Ze drukten steeds harder tegen hem aan. Zijn

jeukende handen balden zich tot vuisten en ontspanden zich dan weer. Telkens opnieuw.

‘Grijp maar weer naar je fles jij. Voer jezelf maar dronken. Vergeet me maar, net zoals je alles en iedereen vergeet. Daar ben je tenminste goed in.’ Haar gespot vermengde zich met de spot uit de bars. ‘Verraad me maar. Net zoals je Sareda hebt verraden.’

Een leeuw gromde van binnen. Brulde. Schoof de muren opzij. Deed zijn handen vlammend jeuken. Toen zijn hart doorboord werd en uiteen spatte. Als een waas van bloed werd het rood voor zijn ogen. Hij sprong. Bovenop haar. Zijn knieën klemden zich pijnlijk hard tegen haar dijen aan. Zijn vingers knepen zich rond haar hals. Haar slanke sierlijke hals. Knepen blauwe plekken op dit onberoerde plekje onberispelijke blanke huid. Hij uitte een hoge lange strijdkreet. Vanuit zijn verre onderbuik vond deze zich een weg omhoog naar buiten toe. Haar ogen leken zich uit hun kassen te bollen toen hij haar luchtpijp dichtkneep. Haar lichaam bokte ongecontroleerd tegen hem aan. Maar hij hield haar stevig tegen het bed aangedrukt. Het raasde in zijn hoofd. Ongecontroleerd.

Jij! Jij! Je kan het krijgen, jij!

Hij zakte als een brok ellende inelkaar op de grond naast het bed. Begroef zijn gezicht in de deken. De deken die zij gedragen had. Hij trachtte haar geur erin te ontdekken en huilde. Schreeuwde. Niet om haar. Om hem. Hemzelf. Hij was laf. Hij was het niet waard om in het leven te staan. Zij wel. En hij had het haar ontzegd. ‘Zelfmedelijden misstaat je. Hou ermee op.’ Haar stem. Als een laag gefluister. Schor en gekneusd nauwelijks herkenbaar als de hare. Maar van haar. Komend van het bed.

Dat kon niet! Hij was niet op tijd gestopt. Gestopt, innig gekweld had hij zijn handen van haar hals afgetrokken, zichzelf gedwongen ze weg te trekken, gevochten met, tegen zichzelf, maar te laat. Haar lichaam zo stil. Haar ogen zo doods. Hij gluurde over het randje van het bed naar haar lichaam. Het lag nog net zo stil. Roerloos.

‘Je hebt jezelf overwonnen. Dus stop met dat zielig doen.’ Haar stem. Hij hoorde het goed. Het hese gefluister kwam echt van haar. Al bewoog haar mond niet. Langzaam stond hij op. De deken glipte uit zijn handen. Ze kwam weer tot leven?

‘Ja, maar niet zoals jij denkt.’

Bijna werd hij bang. Bang van haar. Hij werd gek. Haar gekte. Hij stond aan het randje van het bed. Haar lichaam lag er nog als verstrakt. Verstijfd. Haar gezicht

was echter naar hem toegedraaid. Haar ogen stonden wazig, naar binnengekeerd, maar ze zagen hem. Er blonken lichtjes in. Hij staaarde ernaar. Kon zijn blik er niet van af houden. Van die dansende lichtjes. Dood. Niet levend. Hij was gek! Haar gekte. ‘Dan mag je jezelf gelukkig prijzen.’ Die lieve glimlach lag nog steeds om haar, nu bloedeloze, lippen. Lippen die niet bewogen terwijl ze sprak. Alleen die glimlach... ‘Vrees jezelf niet, Gajanzé. Dat is niet meer nodig. Je was niet te laat.’ ‘Je bent dood,’ hij fluisterde het geschokt. ‘Dood!’ ‘Laat het los, Gajanzé. Je hebt me geholpen vrij te zijn. Jij bent ook vrij nu.’ Haar stem werd weer steeds lichter. Minder schor. Meer van haarzelf. Maar de lichtjes in haar ogen doofden langzaam uit. Dansten niet meer. ‘Vrij...’ Hij voelde zich verdwaasd. Vrij... ‘Hou je aan je belofte, Gajanzé. Laat mijn lichaam hier achter en ga weg. Kom hier nooit weer. Nooit.’ Hij kon zich niet bewegen. Staaarde alleen maar naar haar. Hij begreep het niet. Kon het niet begrijpen. Hij staaarde naar zijn handen. Handen die hij zijn hele leven lang verfoeid, vervloekt, had. Een licht briesje leek die handen aan te raken. Er overheen te strijken. Er een vlinderlicht kusje op te geven. Vergevend. Net zoals, zij op zijn wang had gegeven.

Vlug keek hij weer naar haar. Zij, met haar engelachtige glimlach. De berusting. Bevrijding. Het straalde van haar gezicht af. Niet alleen. Haar gehele naakte lichaam leek te gloeien. Leek? Ze straalde echt. Een witte gloed rees uit haar lichaam omhoog en bleef boven het bed hangen. Als een wollige wolk. Zijn mond viel open. Hij deed een stap naar achteren en nog een. Draaide zich toen abrupt om. Vluchtte. Hier bleef hij niet. Hier kon hij niet blijven.

Whika hield zijn ogen gesloten in een trillende verwachting toen de jongen zijn handen om haar hals kneep.

Vervuld. Er werd iets afgehandeld. De baby's krijsten harder in zijn geest. Hij voelde de woede. De razernij door hem heen woedden. Rook het allesverwoestende vuur. Vuur wat zijn dorp platbrandde. Aan hem vrat. Het vrat. De beelden. Het gevoel...

Het was gedaan. Hij liet het los. Liet zijn trommel niet meer draaien. Voelde de opluchting door zijn ziel stromen. De kwelling was weg. Opnieuw was hij het kwijt. Hij zag haar dode lichaam. De geesteswolk van zijn kleindochter. Zag haar verschijnen in zijn wereld. Maar zijn aandacht werd nog steeds meer getrokken door de jongen. Om hem te volgen. Verder de wereld in.

‘Nee, grootvader.’ Haar stem bereikte hem en hij was verrast. Zij moest verder gaan. Niet hier blijven. In ieder geval, voorlopig niet.

‘Jij ook niet grootvader. Laat hem gaan.’

‘Hij heeft zijn beschermer nodig Bhina, zoals een ieder die in het leven staat, zoals ook jij gehad hebt.’ Hij legde het rustig uit. Begrijpend. Een ieder had tijd nodig om de overgang te verwerken. Zij zou het snel genoeg begrijpen.

‘Laat hem los grootvader. Laat hem, hemzelf zijn.’ Haar standvastigheid verbaasde hem. Ze wist waar ze het over had.

‘Bhina, hij is...’ er begon hem iets te dagen. (Zijn lam.) Iets wat hem ontglipt was. (Ze... was...) Al die jaren. (zijn lam...) Hij zag zijn tweelingbroer naast Bhina verschijnen en toen wist hij het zeker. Beiden keken hem vriendelijk maar onverbiddelijk aan.

‘Je weet waarom je naar Gajanzé toegetrokken werd. Je kent de herkenning. Dat wat het moeilijk maakt om los te laten.’ Haar lieflijke stem was te bekoorlijk om niet te horen.

‘Rust, grootvader. Dat zal ik schenken. Aan jullie allebei.’

Hij zakte door zijn knieën toen hij begreep waar ze over sprak. Hij zeeg ineen. Zijn trommel schoot uit zijn hand weg. Een gehuil steeg op in zijn keel. Het gehuil van de eenzame wolf in hem. Een wolf zonder roedel.

Hijgend klom hij uit het water. Rende het bos in. Weg van de rivier. De rivier die hem deed denken aan haar blauwe ogen. Aan haar onschuld. Haar getergde onschuld. En hij had het vernietigd. Vernietigd... En nu was hij gek. Krankjorum, overgenomen door waanzin. Ze had die dingen niet tegen hem gezegd daarnet. Dat zat alleen maar in zijn hoofd. Omdat hij schuldig was. Hij had het gedaan. Hij had...gemoord. Dit keer kon hij er werkelijk niet onderuit. Hij voelde zich slap en misselijk. Zijn benen begaven het en hij zakte onder een boom inelkaar. Voelde hoe de golf van misselijkheid hem overweldigde en gaf over. Braakte een vloed van zurige ellende naar buiten. Hoe had hij zich zo kunnen verliezen? Sareda. Had hij nou helemaal niets van haar geleerd? Beelden overspoelden hem. Hoe Sareda met hem mee was gegaan. De kriebels die hij had gehad in zijn buik. Dezelfde vlinders hadden in haar buik gefladderd. Dat had hij gemerkt, gevoeld. Wat hij in zijn levensverhaal ook aan haar had verteld. Aan Bhina. Bepaalde dingen had zij al geweten, maar hij had het desalniettemin verteld. Hij was zo verliefd geweest...

Sareda. Waarom moest je giechelen? Waarom moest je in vredesnaam nou giechelen?

Dat was idioot. Het was zijn woede. Het waren zijn handen, zijn vuisten. Hij had over haar heen gebogen

gestaan. Had haar een klap verkocht. En nog een. Plotseling. Woedend. Haar ogen hadden angstig geschitterd. Haar stem had trillend zijn naam gezegd. Vragend. Ongelovig. Verbijsterd. Hij had het voelen aankomen. Zijn vuisten waren gebald. Maar hadden haar niet geraakt. Toch was ze dood door zijn schuld. Met al de kracht die hij in zich had, had hij zich van haar afgewend. Was hij met zijn vuisten geheven op een wand afgestormd, had hij zichzelf schreeuwend tegen die wand aangegooid. Zijn hele lichaam. Met rammende vuisten, trappende voeten. Ze had gegild. Gegild toen door zijn geweld het hele plafond naar beneden was gekomen. Sareda...

Hij wist nog steeds niet goed hoe hij ontsnapt was. Hoe het kon dat zijn hoofd vrij was gebleven, en zijn armen, hoe hij zich uit de aarde had weten te worstelen de gang in. Die vlakbij hem geweest was. Hem. Niet bij Sareda...

Samen met zijn broer had hij haar uitgegraven. Hadden ze haar omhoog gehaald. Waarna ze er weer opnieuw in verdween. Als as, in de aarde. Hij was erbij geweest. Bij de ceremonie. Zijn broer had hem er onverbiddelijk mee naar toe genomen. Hij had er afwezig bij gestaan. Het verdriet, het intense verdriet. Maar de klopjes van dankbaarheid op de arm van zijn broer, maar bovenal op zijn, zijn eigen arm, voor het terugbrengen om

afscheid te nemen van een dochter, zusje, nicht, vriendin. Dat klopte. Het achtervolgde hem.

Hij was altijd al een moeilijke jongen geweest, met veel problemen. Koppig, strijdlustig, vaak dronken. Maar, zoals er veel van waren in het reservaat. Het was herkenbaar. En iedereen wist van zijn gevoelens voor Sareda. Voelden mee met, zijn verlies. Hij had gezwegen. Nooit verteld hoe ze onder de aarde terecht was gekomen. Er was nooit naar gevraagd. Naar dat hoe. En zijn mond had dichtgeplakt gezeten. Al die jaren.

Hij had zijn broer naar hem zien kijken. Fronsend. Afwachtend. Zeker toen hij zijn beverhol weer was gaan opbouwen. Precies zo. Alles precies zo. Zijn broer wachtte nog steeds. Op zijn eigen zwijgende manier. Ze waren broeders.

En zij. Zij die het gehoord had was dood. En het waren geen vuisten op de wand geweest. Hij kokhalsde nog een keer. Spuwde bittere gal op de grond. Een giftige gele klodder. Hij voelde zich ziek. Ziek en slap. Ze had niet tegen hem gepraat. Dat had ze niet.

Ze keek naar hoe hij daar ineengedoken zat. Als een hoopje ellende met zijn armen om zich heen geslagen, tegen de stam van de boom gezakt. Te midden van zijn eigen braaksel zat hij daar als versuft. Maar zijn ogen schitterden. Met een rusteloze glans alsof hij koorts had. Af en toe kreunde hij. Hij hield iets stevig in zijn hand geklemd, bijna ongemerkt door hemzelf als onbewust. Ze wist wat het was. Proefde zijn wanhoop. Knielde bij hem neer. Rook zijn ranzige geur. Maar onverstoord fluisterde ze in zijn oor.

‘Gajanzé! Gajanzé!’

Zijn ogen openden zich wijder. Keken verstoord in het rond. Nog steeds suffig.

‘Gajanzé, sta op en ga naar huis.’

Verwilderd werd zijn blik nu. Hij krabbelde vlug overeind en keek schichtig in het rond. Op zijn hoede. Ze wist dat haar witte wolk nog zichtbaar was voor hem. Nog wel. Voor het zou vervagen, zijn fysieke oog het niet meer zou kunnen zien. Net zogoed als haar stem zou verdwijnen en hij haar alleen nog maar zou kunnen horen in het ruisen van de boombladeren en het zingen van de rivier. Voor dat gebeurde moest hij het begrijpen. Weten dat ze onvermijdelijk met elkaar verbonden waren, en bleven. Hij haar kon horen als hij wist waar te luisteren.

‘Je ziet me en hoort me nog. Je weet dat ik het ben, Gajanzé. Jij hebt jouw daad vervuld, nu ik nog de mijne.’

Hij zag erg grauw. Keek met grote verwilderde ogen naar haar wolk. Deze essentie die ze aangenomen had voor even. Het vastgekleemde voorwerp viel uit zijn hand.

‘Het spijt me. Het spijt me werkelijk,’ hij fluisterde schor.

‘Mij niet.’ Ze zei het glimlachend al zag hij haar glimlach niet meer. Maar haar wolk lichtte helder wit op toen ze het zei.

‘Ik... begrijp het niet, ik... kan het niet...’

‘Laat het los, Gajanzé.’

‘Ik, je bent dood. Je bent dood. Dit...’

‘Kan niet? Er is zoveel wat niet kan en toch is. Je bent vrij. Accepteer dat en leef. Dat is wel het minst wat je voor me kan doen. Bouw aan je leven, net zoals je aan je beverhol hebt gebouwd.’

‘Dat...’ stamelde hij nog steeds als verdwaasd.

‘Kan je. Anders was ik niet hier. Luister, ga naar huis Gajanzé en leef. Maak recht wat recht hoort te zijn. Je weet het. Je weet wat je kan doen.’

‘Ik... kan niet vergeten wat ik gedaan heb.’

‘Alles heeft zijn prijs. Daar komen we niet onderuit. Je zal het niet vergeten. Je zal er mee moeten leren leven.’

‘Ik wil er niet mee leven! Ik verdien het niet!’ Hij schreeuwde het uit. Zijn handen radeloos ten hemel geheven. Ze wist wat door zijn hoofd maalde. Wist waar zijn hart naar snakke op dit moment.

‘Je zal wel moeten,’ zei ze streng. Zonder medelijden. ‘In de dood zal je niet vinden wat je zoekt. Alleen het leven zal je kunnen zuiveren. Ons zuiveren.’

‘Ons?’ verbaasd, een beetje wantrouwig zelfs.

‘Het waren jouw handen en mijn wil die hebben geleid tot mijn dood. We dragen het samen, zullen samen zijn. Als je leeft, Gajanzé. Leef!’ Ze voelde hoe ze begon te vervagen. Ze was nog, maar verdween. Ook al zou ze blijven.

Verbijsterd zag hij hoe de wolk begon te flakkeren als vlammen beroerd door een zuchtje wind en toen verdween. Gewoon verdween. Weg. Ze was weg. Toch niet. Ze was. Hij viel op zijn knieën. Jammerend. Boog zijn hoofd naar de aarde. Zijn tranen spatte op de grond. Hoe kon hij verder? Hij kon niet verder. Ze vroeg het onmogelijke. Hij staaarde naar de gevallen, scherpe puntige tak daar vlakbij. Hij hoefde er alleen maar naar te reiken. Deze te pakken en... Wind streek door zijn haren. Beroerde de bladeren van de boom. Liet ze zachtjes ruisen. Maar er was geen wind. Nog geen briesje. Hij luisterde. Voor het eerst. Aandachtig. *Leef, Gajanzé, leef.* Hij hoorde het gefluister van de bladeren, nee tussen de bladeren vandaan. Het was niet herkenbaar haar stem. Maar zij, zij was het. Trillend stond hij op. Het zat niet in zijn hoofd. Was niet alleen een kwestie van schuld. Het was... zijn kwelling. Hij zou het niet kunnen doen zolang hij wist dat zij er was. Hij schopte zand over de tak. Keek er niet meer naar. Dacht ineens aan zijn broer. Wist plots heel sterk dat zijn broer al die tijd geweten had wat er met Sareda gebeurd was. Gewoon geweten had hoe het zat. Al had hij niets gezegd. Was hij blijven wachten tot hij, Gajanzé, ermee kwam. Het werd tijd. Hoog tijd. Hij zou het zijn broer dit keer vertellen, vertellen over Bhina, over hemzelf. Het delen. Alles. Zijn volk zou Bhina's

graf niet schenden. Ze was veilig waar ze was, waar ze zou blijven. Er zou eerbied voor haar wens zijn. Haar mythe was geboren. Zou zich verspreiden als zaadjes door de lucht, groeien in vruchtbare grond ...en...er zou recht gemaakt worden, hij zou meer met zijn broer gaan delen dan het verhaal alleen.

Landbeer, je dagen zijn geteld.

Hij stopte zijn handen diep in zijn broekzakken. Hij zou ze daar niet voor altijd laten. Dat was ook niet nodig. Ze jeukten niet meer.